

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

V. An futura absoluta habeant veritatem vel falsitatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

6 Obiicies. Actus quo ego dico, viginti homines currunt, æquè non est verus si nullus currat, siue currant decem & nouem, dummodò viginti non currant; ergo est æquè falsus. Resp. actum in vtroque casu esse æquè non verum, quia nihil veritatis habet in vtroque casu; & esse æquè falsum essentialiter, hoc est denominari à falsitate, quæ æquè participat essentiam, & prædicata essentialia falsitatis, ac alia sicuti æquè participat rationem albedinis, albedo vt duo, & albedo vt octo, non tamen æquè esse falsum intensiue, quia falsitas actus intensior est nullo currente, ex eo quod se extendat circa plura obiecta disconformia, quorū disconformitas, quæ in ipsiis est extensiuā vt pote diuersorum obiectorum, in actu est intensiua, quia quilibet gradus actus afficitur intensiue cum tota illa disconformitate, quæ est extensiuè in omnibus obiectis inadæquatis.

PUNCTUM IV.

An veritas & falsitas reperitur in simplici apprehensione.

1 Veritatem & falsitatem propriam, & strictam, qua quis dicitur propriè aliquid scire, seu propriè falli circa aliquod obiectum, tantum reperiri in actu iudicii, est certum apud omnes, qui tantum dubitant, an veritas & falsitas quedam impropria & inchoata in apprehensione reperitur. Dicendum est in apprehensione simplici subiecti, vel prædicati per modum vnius tantum simplicis entitatis, quam apprehensionem simplicem, & non cōpositam vocamus, non posse reperiri falsitatem. Ita P. Vasquez l. p. c. 1. disp. 75. c. 3. & cum illo Hurtad. disp. 9. de anima, sect. 2. & Arriaga, disp. 14. Logica, sect. 4. Ratio est manifesta: apprehensio vel representat formalitatem realem, vel fictam: si realem, non disconformatur obiectum cum apprehensione fictam, cum non habeat aliud obiectum præter fictum, nullum est obiectum representatum ex vi illius cognitionis, quod aliter se habeat à parte rei, ac in representatione illa, quia nullum obiectum existens à parte rei est representatum ex vi illius apprehensionis. Dices illud obiectum fictum disconformati à parte rei cum ipso vt existente in intellectu. Contra: Illa apprehensio non apprehendit illud obiectum existere à parte rei, aliàs non esset simplex, de qua loquimur, sed composita: ergo ex eo quod illud obiectum fictum per intellectum à parte rei non existat non disconformatur cum ipso vt apprehensio, ergo ex nullo capite potest dici obiectum fictum disconforme simplici apprehensioni.

2 Difficultas est, an hæ apprehensiones habeant veritatem. Negat P. Vasquez suprā, vbi asserit quæstionem esse de nomine. Asserunt Hurtadus & Arriaga suprā. Ego cum distinctione respondeo, apprehensionem circa obiectum reale hanc habere veritatem inchoatam, seu imperfectam; ratio est, quia ego apprehendo hominem, & talis homo est existens à parte rei; ergo obiectum vt apprehensum habet conformitatem cum ipso vt existente, & de facto existit id, quod apprehenditur, in quo conformatio quædam reperitur inter apprehensionem & obiectum. Quando obiectum simplicis apprehensionis est ens fictum, existimo in apprehensione nullam reperiri veritatem. Ratio est quia obiectum fictum sic apprehensum non se habet extra apprehensionem, cum nullum esse habeat extra illam, eo modo quo se habet in apprehensione, seu in esse apprehensio: ergo nullam potest habere veritatem. Probo consequentiam. Veritas consistit in conformitate obiecti, vt existentis in intellectu cum ipso vt existente extra intellectum; ergo obiectum, quod non est extra intellectum, non potest habere conformitatem requisitam ad veritatem.

3 Ratio hæc, Hurtadi fundamentum omnino euertit, quo probare intendit apprehensionem entis ficti esse veram, quia illud fictum verè representat, quæ ratio nullius est momenti, quia iudicium falsum verè, hoc est, propriè, & non metaphoricè representat suum obiectum; & nihilominus veritatem non habet, aliàs omnis actus intellectus verus esset, neque in alio sensu potest illa simplex apprehensio dici verè representare. Arguit secundò: Veritas est conformatio actus cum obiecto, sed illa apprehensio habet conformitatem cum obiecto: ergo est vera. Resp. distinguendo maiore: veritas est cōformatio actus cum obiecto: vt est in intellectu tantum, nego: cum obiecto, vt est extra

intellectum, concedo. Sed illa simplex apprehensio habet conformitatem cum obiecto: distinguo eodem modo: cum obiecto vt existenti in intellectu, transeat minor: cuius suppositum negandum esset, quia non est conformatio cognitionis cum obiecto formaliter vt inclusio in cognitione: habet conformitatem cum obiecto, vt existente extra cognitionem: nego minorem: ergo habet veritatem, nego consequentiam.

4 Obiicies sequi ex hac doctrina iudicium hoc, *chimæra est ens rationis*, non esse verum, quia illius obiectum nullum esse habet extra intellectum, quod possit conformari cum formali iudicio. Respondeo negando sequelam, quia iudicium hoc est quedam cognitio reflexa, quæ supponit chimæram actualem vel possibilem habentem esse extra ipsam. Vnde, ad probationem respondeo. Chimæra nullū habet esse extra hoc iudicium, quo dicimus, *chimæra est ens rationis*, nego: extra omnem cognitionem etiam distinctam ab hoc iudicio, concedo, quod sufficit vt possit conformari cum hoc iudicio, quia ipsa quatenus habens esse in cognitione directā conformatur cum cognitione reflexā. Secundò iudicium hoc, *chimæra est ens rationis*, æquiualeat huic: *chimæra repugnat à parte rei*, cuius prædicatum quod affirmatur, est repugnantia, seu impossibilitas chimære, quæ est à parte rei, eo modo, quo sunt negationes aliarum entitatum, videlicet negatiue, verè enim à parte rei est negatio chimære, seu non esse illius, sicuti sunt tenebræ, seu non esse lucis absente luminoso.

5 De apprehensione complexa dicendum existimo includere veritatem, vel falsitatem, siue sit circa obiectum reale, siue rationis. De apprehensione circa obiectum reale probatur. Quando apprehendo totum hoc complexum, *Petrus est homo, vel albedo in niue*, rem apprehendo eo modo, quo est; ergo illa apprehensio habet veritatem. Quando apprehendo hoc complexum, *Petrus est bimaculatus, seu nigredo in niue*, apprehendo obiectum, quod non est, & quod positiue aliter est: ergo apprehendo obiectum disconforme apprehensioni: ergo illa apprehensio habet falsitatem.

6 De ente rationis eodem modo probatur, quia omnis apprehensio complexa entis rationis est cognitio reflexa, quæ supponit illud iam factum per aliam cognitionem: ergo supponit illud capax vel conformitatis, & disconformitatis cum actu, ex vi cuius cognoscatur: quia quidquid habet esse extra hanc cognitionem ad illud terminatam, vel illud habet eo modo, quo representatur per cognitionem, vel alio modo? Si modo representato per cognitionem, erit illi conforme, & cognitio vera: Si alio modo, erit illi disconforme, & falsa cognitio: ergo apprehensio complexa terminata ad ens rationis, quod habet esse extra illam, erit vera, vel falsa.

PUNCTUM V.

An futura absoluta habeant veritatem vel falsitatem.

1 DE futuris necessariis nulla est inter Autores difficultas, sed tantum de liberis, de quibus late disputant Theologi 1. part. quæst. 14. de scientia Dei, nos hic nonnulla probabimus, ex his quæ Theologi nostri penitus euacuant.

§. I.

Præsentia rerum in æternitate abigitur.

2 Ensam Thomistarum agmen existimans futura libera nullam in se veritatem obiectiuam habere, præsentiam quandam in æternitate ex æternitate illis impingere, à qua dicunt omnia futura ab æterno esse præsentia in æternitate, æternitatique coexistere. Sententiam hanc problematice defendit Richard. in 1. dist. 8. quæst. 3. aliàs 5. Capreol. ibid. dist. 36. quæst. 1. art. 2. conclus. 1. & 2. quæstionem hanc tetigit, tamen ausus non est assertiue præsentiam tradere. Successit Caietanus qui in quæst. 14. art. 1. sine formæ diæ dari præsentiam illam asseruit, seque illius assertorem esse iactat. Caietanum gregatim sequuti sunt Ferr. Bañez, Zumel, Nauarrus, Ledesma, Aluar. Gonzalez, & alij quos apud nostrum Ruizium t. de scientia Dei, disp. 28. sect. 3. citatos reperies.

Oppositam

nitari: sed aternitas est tota simul; ergo correspondent toti aternitati. Rursus: aternitas est infinita complectens omnes temporis differentias per suam essentiam: sed est ab aeterno: ergo ab aeterno complectitur omnes temporis differentias: ergo ab aeterno sunt illi praesentes omnes temporis differentiae: ergo ab aeterno illi coexistunt. Hoc vnum fundamentum male deceptit Thomistas, quod facile corruiere videbunt si mecum notent. Aternitas Dei est duplex, quaedam intrinseca Deo identificata cum ipsa, indiuisibilis, & tota simul, quia nihil intrinsecum Dei diuisibile est, neque successiue potest existere. Alia est extrinseca Deo, quae praeter suam entitatem dicit correspondentiam ad tempus extrinsecum successiue fluens, & coexistentiam cum hoc tempore extrinsecum, quam extrinsecam esse sic probat. Coexistentia Dei cum tempore extrinsecum dicit extrinsecam Dei, & existentiam temporis extrinseci: sed existentia temporis est extrinseca Deo: ergo illius coexistentia ratione huius extremi extrinseca erit Deo. Similiter aternitas intrinseca Dei permanens est, ut iam dixi, aternitas autem extrinseca, seu coexistentia ad tempus extrinsecum necessarii est successiua. Ratio praesto adest: non potest existere coexistentia ad tempus nisi in ea mensura, in qua existit tempus, sed tempus, non existit simul, sed successiue & non simul existit: ergo. Ex hac doctrina facile respondeo: Creatura coexistit aternitati intrinsecae, concedo maiorem: coexistit aternitati extrinsecae, nego maiorem: seu subdistinguo: coexistit toti aternitati extrinsecae, nego maiorem: coexistit tempori determinato inclusio in aternitate extrinseca, concedo maiorem. Sed aternitas est tota simul, distinguo maiorem aternitas intrinseca concedo maiorem: extrinsecae, nego maiorem. Ergo creatura, seu futurum coexistit toti aternitati: distinguo consequens: toti aternitati extrinsecae, nego consequentiam: toti aternitati intrinsecae, subdistinguo: coexistit toti aternitati intrinsecae in sua differentia temporis, in qua existit concedo consequentiam: coexistit toti aternitati intrinsecae ab aeterno, nego consequentiam. Rem tene: Ego modo existens coexistit toti Deo, quia totus Deus modo existit, & ita coexistit toti aternitati intrinsecae Dei, quae ab ipso Deo non distinguitur: Antequam esset productus non coexistebat Deo, sicuti neque coexistam, cum desinam esse, non ex defectu existentiae Dei, sed ex defectu propriae existentiae. Idem tamen modo existens non possum in hoc instanti coexistere toti aternitati extrinsecae Dei, quia nunc non est tota aternitas extrinseca Dei, quae essentialiter dicit: totum tempus successiue fluens, quod modo non existit, sed tantum vnum indiuisibile ad illud spectans. Ad confirmationem dico aternitatem intrinsecam Dei in actu secundo non coexistere rebus creatis per suam essentiam, quia eadem esset aternitas intrinseca Dei, etiam si ego nunquam existerem, & tamen casu quo ego non existerem, non mihi coexistere: sed illi coexistit per suam essentiam, seu existentiam, quae sunt, idem & per existentiam creaturae: coexistere enim ut saepe dixi, est vtrumque extremum existere, quod non fit per essentiam vnius extremi, sed per vtrumque existentias. Hoc vnum habet aternitas Dei per suam essentiam, videlicet talis esse naturae, ut implicet aliquid creatum existere, quin illi talis aternitas coexistat: ex se enim habet Deus essentialiter non posse non esse praesentem alicui creaturae existenti, eo ipso quod existat, quia supposita existentia creaturae quae essentialiter requiritur, ut Deus illi coexistat, ratione existentiae Dei coexistentia deficere non potest, quia existentia Dei est summe necessaria, nullo durationis termino circumscripta. De mente S. Thomae lae nostri Theologi supra citati, qui cum nobilissimis & antiquioribus discipulis D. Thomae, sanctum Doctorem ab hac impostura defendunt.

§. II.

Prasentia Dei de futuris liberis cum libertate humana componitur.

8 Aristoteles Perihermen. cap. 8. asseruit propositiones singulares de futuro contingente à Deo cognosci non posse, quia ex istis habet non habere determinatam veritatem, aut falsitatem, sed vagè esse veras vel falsas, ita ut haec propositio *Petrus peccabit cras* neque in se determinatè vera sit, neque falsa, sed vera, vel falsa sub disunctione.

Aristot. sequutus est Cicero l. 2. de natur. diuina paulò post principiū, in quem illa satis repetita, iure semper repetenda D. August. verba, lib. 5. de ciuitate Dei c. 5. *Ubi homines faceret liberos, fecit sacrilegos.* Ex his fontibus venenata pocula hauserunt Simon Magus & Manichæi, quorum haereticis his temporibus suscitauit Vviclef. contra quos solidè & eruditè agit Bellarm. lib. 3. & 4. de gratia & arbitrio. Aliqui vindicare ab hoc errore Arist. procurant: sed P. Soar. in opus. lib. 1. de scientia Dei c. 2. n. 11. cum Bonau. Greg. & Maiore, Arist. iturpiter errasse dicit, consentit P. Valq. t. 1. p. 1. disp. 64. quod acriter propugnat Hurt. disp. 9. de anima sect. 6. subsect. 2.

Fundamentum praedicti erroris hoc est: supposita scientia Dei circa obiectum futurum, obiectum non potest non esse futurum: ergo est necessarium & non liberum: ergo si Deus cognoscit Petrum crastina die peccaturum, non potest non peccare, sed necessarii peccat, & ita illius peccatum, seu illius actus ex se peccaminosus liber non erit. Argumentum hoc ita retorqueo: supponamus per impossibile Deum fuisse inscium per totam aternitatem de actu peccaminoso exercendo, vel non exercendo in instanti immediatè sequenti, & argumentor sic: In instanti sequenti, vel erit actus peccaminosus, vel erit illius negatio: pone tibi quod malueris, si dicis futurum esse actum peccaminosum rectè infero: ergo nunc est futurum actus peccaminosi exituri in instanti sequenti, seu nunc verè dicitur actus peccaminosus, futurus est in instanti sequenti, seu actus peccaminosus erit in instanti sequenti, sed supposita in hoc instanti futuritione actus peccaminosi, seu supposito actu peccaminoso futuro in instanti sequenti, implicat in instanti sequenti non existere: ergo in instanti sequenti non est liber talis actus. Hoc argumentum est idem cum illo quod ad tam vesanum errorem traxit oratorum Principem, ut Deo scientiam futurorum liberorum denegaret, quod scientia seclusa eandem retinet fallaciam, quam detegere difficile non est, ut in praesenti materia dissoluatur, & ut praesentia Dei cum nostra libertate facile componatur.

Duplex est necessitas, vna antecedens, altera coniciens, necessitas antecedens est quae oritur ex aliquo tenente se ex parte actus primè respectu actus qui dicitur necessarius, seu necessitas, quae oritur ex causa: necessitas, coniciens est, quae oritur non ex aliquo praecedenti, neque tenente se ex parte actus primè, seu ex parte causae, sed necessitas quae oritur ex ipso actu secundo seu ex ipsa actione, ipsòve effectu. Haec necessitas non opponitur cum libertate, quia haec communis est cuiusque actui quantumvis libero; quilibet enim actus liber ex suppositione quod sit, non potest non esse, & supposita illius existentia non potest non existere. Necessitas antecedens libertatem destruit, quia non relinquit principium in differens ad operandum, & non operandum: de vtraque necessitate latius Contro. 12. ubi ex professo de natura libertatis disputabo.

Ex his principiis facile argumenta hereticorum dissoluantur. supposita scientia Dei de actu futuro libertatis non potest non existere actus in tempore in quo Deus illum exiturum cognouit: distinguo, non potest non existere actus necessitate consequenti; concedo: necessitate antecedenti, nego: ergo actus non est liber, nego consequentiam: item explicio: non ideo aliquid est futurum, quia Deus cognouit illud esse futurum, sed ideo Deus cognoscit futurum esse quia futurum est, quod eisdem ferè verbis docuit D. Hieronymus in cap. 26. Ieremiae: *Non ex eo quod Deus sciuit futurum aliquid, scitico futurum est, sed quia futurum est Deus nouit, quasi praescius futurorum.* Ex quo fit scientiam Dei ideo esse connexam cum effectu, quia supponit effectum productum independentem à tali scientia & consequenter totam necessitatem quam inducit praesentia obiecti praui oriri, ex eo quod obiectum prauium supponatur ante ipsam scientiam, necessitas autem, quae oritur ex suppositione ipsius obiecti oritur ex ipso obiecto, & ita non est illi antecedens neque illius potest laedere libertatem.

Obicit. Scientia Dei intrinsece est infallibilis: ergo non solum habet connexionem cum effectu ex eo, quod supponatur futurum. Probo consequentiam: Obiectum quod supponitur futurum potest non esse, v. g. etiam si meus voluntatis actus supponatur futurus crastina die, ego sum potens ad exercendum, vel non exercendum talem actum: ergo si ex alio capite actus non connectitur cum scientia, ego qui possum non habere talè actum, possum scientiam Dei

Dei irritam reddere. Respondeo me posse antecedenter ad omnem suppositionem crastina die elicere actum, & non elicere; iam vero supposita futuritione actus, seu ex suppositione quod illum sim elicurus, non posse non elicere illum, & eo ipso quod ex suppositione quod facturus sim actum, non possum non illum facere; ex suppositione quod sit scientia Dei, non possum non facere tale actum, quia suppositio scientie Dei inuoluit suppositionem actus futuri, quia scientia Dei essentialiter supponit suum obiectum: ex hoc fit me non posse irritam reddere scientiam Dei, quia ad hoc ut possum adhuc antecedenter irritam reddere scientiam Dei, non sufficit me posse utcumque auferre illius obiectum, sed requiritur, ut possum supposita scientia obiectum auferre, & coniungere negationem obiecti cum ipsa scientia: quod nulla potentia possum præstare, quia supposita scientia est iam suppositum obiectum, quo supposito nulla potentia fieri potest ipsum non esse, nulla enim datur potentia ad hoc ut actus, qui est, ex suppositione quod de facto sit, de facto non sit.

13 Obiicit. Ego non possum facere ut non sit scientia Dei, quæ nunc est de meo actu futuro crastina die: sed posita scientia non potest non esse actus, quia non potest neque antecedenter coniungi negatio actus cum scientia: ergo non possum facere, ut non sit factus. S. Bonavent. Okam, Greg. Gabr. Cord. Albertus Pighius, quos refert P. Molina l. p. q. 14. disp. 16. & Pater Soar. de absoluta scientia futurorum cap. 2. dicunt scientiam Dei ita contingentem esse ut, modo Deus possit facere ne ipse scierit, imò ipse homo si non eliciat actum liberum quem tanquam obiectum scientia respicit. Solutionem hanc efficaciter reiiciunt P. Mol. & P. Soar. supra, & P. Didacus Ruiz t. de scientia, disp. 13. sect. 4. quia, ut vulgo dicitur, ad præteritum non datur potentia; neque potest Deus facere non fuisse quod de facto iam fuit, sed scientia quam modo habet Deus de meo actu libero fuit ab æterno: ergo neque Deus, neque ego possumus modo facere, quod ipsa non fuerit, ergo neque quod non sit, quia ex suppositione quod fuerit implicat non esse, quia scientia Dei essentialiter est æterna, & non potest tempore præterito extitisse, & in hoc non durare. Secundo si id quod fuit posset modo non fuisse, nulla esset certitudo de obiecto reuelato, quia posset Deus facere quod non fuerit reuelatio, qua ablata obiectum nullam habet certitudinem cum totam illam ex reuelatione mendicaret.

14 Melius respondeo ex suppositione quod sit scientia me non posse facere illam non esse, aut non fuisse, quia si id aliquo modo possem facere, esset auferendo obiectum: sed ex suppositione quod sit scientia supponitur me non ablatum, sed positum effectum, quia suppositione facta implicat illud auferri à me ergo de primo ad ultimum, supposita scientia non possum auferre obiectum. Antecedenter ad scientiam possum facere, & non facere id, quo facto necessario est scientia, & quo non facto implicat scientia de illo ut facta, & necessario est scientia de illo ut non facta, seu de illius negatione, quia antecedenter ad omnem scientiam possum modo elicere actum amoris, quo elcito necessario cognoscitur talis actus ab æterno in hoc instanti futurus, & modo præsens in eodem instanti, ac proinde talis scientia est libera respectu mei non in se ipsa, sed in obiecto.

S. III.

Veritas futurorum liberorum statuitur.

15 Vna est omnium Catholicorum certissima veritas Deum ab æterno futura libera ab æterno cognoscere: vetumtamen non desunt aliqui afferentes propositiones illas in se non habere determinatam veritatem aut falsitatem, quos ego interpretor respectu nostri, quia nos non possumus determinatè cognoscere, an sint veræ vel falsæ, sed tantum cerè scimus esse veras, vel falsas ignorantes, quod illis ex his duobus extremis conueniat.

16 Dicendum est cum Patre Soar. & Patre Vasquez locis supra citatis propositiones has in se habere determinatam veritatem aut falsitatem, ita ut cum ego profero hanc propositionem, *Petrus peccabit*, Deus cognoscit me determinatè verum dicere, aut cognoscit me determinatè dicere falsum. Probatur primò ex cognitione diuina, qua nescit Deus Petrum crastina die peccaturum, & ex reuelationibus prophetarum, qui plura futura libera prædixere, quo-

rum propositiones affirmatiuas dicimus esse veras, quod nullas non totius scripturæ corruptor negabit: ergo similiter propositiones à nobis prolatae de isdem obiectis determinatam veritatem habebunt. Probo consequentiam. Ratio propter quam propositio circa futurum liberum dicitur non posse habere veritatem determinatam, est quia in se determinatum non est, sed hæc ratio non obstat respectu præsentis, quam habet Deus de his obiectis, & respectu reuelationum Prophetarum: ergo neque respectu iudicij à me facti seu propositionis à me prolatae circa id obiectum. Urgeo; demus Deum reuelasse crastina die Petrum eliciturum actum contritionis, & me habere cognitionem quamdam, etiam non innitentem illi reuelationi, qua ex aliquibus coniecturis, vel temerè sine fundamento affirmo Petrum eliciturum actum contritionis, in hoc casu iudicium quod Deus habet de contritione futura est verum: ergo similiter verum erit iudicium quod ego habeo de eadem contritione futura; si enim ego iudico idem quod Deus iudicat sicut Deus verè iudicat, sic ego verè iudicabo, implicat enim dari duo iudicia representantia idem obiectum cum eisdem circumstantiis, & vnum esse verum, & non aliud, ut ex ipsis terminis est per se notum. Deinde si postquam Deus reuelasset Petrum crastina die eliciturum actum contritionis diceret Ioannes: *Petrus non elicit crastina die actum contritionis*: censetur hæreticus, si reuelatio à Deo facta esset sufficienter applicata: ergo illa propositio negatiua esset falsa: ergo propositio de futuro contingenti falsitatem habet, non enim quis poterit hæreticus censeri, qui nullum iudicium formaliter falsum concepit.

Secundò. Hæ propositiones, *Petrus peccabit*, *Petrus non peccabit*, sunt contradictoriæ, sed ex duabus contradictoriis vna debet esse vera, & altera falsa: ergo ex his propositionibus vna debet esse vera, & altera falsa. Maior & minor neque recentem Summulitatem latebunt: Maior specialiter probabitur: vna ex his propositionibus affirmat Petrum peccaturum, altera id negat: ergo sunt affirmatio & negatio eiusdem de eodem: Minor per se patet: Consequentia est legitima.

Tertiò arguo: Etiam si Petrus modo sit indifferens ad peccandum, vel non peccandum die crastina, de facto determinabitur ad peccandum, vel determinabitur ad non peccandum, quia inter hoc quod est peccare & non peccare non est medium; si se determinabit ad peccandum, vera erit hæc propositio, *Petrus peccabit*, & falsa, *Petrus non peccabit*: & contra si se determinabit ad non peccandum: ergo hæ propositiones habent determinatam veritatem, & falsitatem. Urgeo: in hoc instanti verum est dicere, *Petrus modo peccat*: ergo heri verum erat dicere, *Petrus erat peccabit*. Probo consequentiam: quod modo est præsens, heri erat futurum, quia esse futurum in aliquo tempore nihil aliud dicit quàm præsentiam rei in tempore futuro: ergo qui heri diceret, *Petrus erat peccabit*, diceret id quod modo est: ergo illius dictio conformaretur cum obiecto: ergo esset vera.

Obiicies: futurum liberum non habet esse determinatum: ergo non habet veritatem determinatam. Probo consequentiam: Veritas obiectiua determinata non distinguitur ab ipso obiecto, sed futurum liberum, quod est obiectum non habet esse determinatum: ergo non habet veritatem obiectiua determinatam. Censent aliqui hæc futura non cognosci in seipsis, sed in decreto, quo Deus illa prædestinat. Contra quod decretum feliciter scripsere Doctores nostræ Societatis: legatur Ruizius t. de voluntate, vbi à disp. 27. vsque ad 38. decretum prædefinitum respectu actus peccaminosi valdissimè impugnat. Respondeo distinguendo illud antecedens: futurum liberum non habet esse determinatum in causa, concedo: in se, subdistinguo: non habet esse determinatum actuale, concedo; non habet esse determinatum futurum, nego; hoc est, non illud habebis, nego: Deinde nego consequentiam. Ad confirmationem, Distinguo maiorem propositionem: veritas actualis obiectiua non distinguitur ab ipso obiecto sumpta præcisè in ordine ad se, concedo; sumpta in ordine ad intellectum, subdistinguo: veritas actualis non distinguitur ab ipso obiecto sumpta præcisè in ordine ad se, concedo; sumpta in ordine ad intellectum, subdistinguo: veritas actualis non distinguitur ab ipso obiecto, siue præterito, siue futuro, concedo maiorem: non distinguitur ab ipso obiecto ut actu existente præcisè, & non præterito vel futuro, nego maiorem:

maiores: veritas enim obiectiva tantum dicit aptitudinem ad terminandum, quam actu habet obiectum, quod actu non existit, sed existeret, vel existeret, quia ad terminandum actu cognitionem non requiritur actualis existentia obiecti terminantis. Ob quam rationem loquebatur N. Ruizius supra cum Thomistis, dum dicebat res esse presentem in aternitate, quia respectu mentis divinae, id quod est futurum, vel praeitum perinde se habet, ac si esset actu existens, ex illa enim mensura praeterita, vel futura est intra sphaeram, ad quam cognitio divina ab aeterno se potest extendere, & sicut esse intra sphaeram agentis, vel cognoscentis dicitur illi esse praesens, sic futurum quod ab aeterno est intra sphaeram Dei potest cognoscere, potest dici ab aeterno illi esse praesens. Quod verissimum est, in re tamen talis praesentia nihil aliud est quam obiectiva, non in actu secundo cum denominatione cogniti, sed in actu primo quatenus obiectum est potens cognosci: Posset aliquis dicere, Deum non cognoscere futura in veritate quam actu habeant, sed in veritate quam habebunt, quia illa cognoscit in ipsorum entitatibus, quae non sunt, sed erunt, & ea est divinae mentis infinita perfectio, ut feratur in ea quae non sunt, sed erunt eodem modo, ac si actu essent, qui dicendi modus nihil differt ab illo, quem exposui in solutione argumenti, quia cum dicimus futura non habere veritatem obiectivam actualem in ordine ad se, sed in ordine ad intellectum divinum, idem est ac dicere in se non habere entitatem, quae dicitur obiectiva veritas, hanc tamen posse terminare intellectum divinum, quod oritur ex perfectione cognoscentis potentis cognitione ferri in rem, quae non est, sed erit.

§. IV.

Vnde veritatem habeant hac futura.

20 **S**At mihi videbatur in opere philosophico statuere veritatem futurorum liberorum absque eo quod ex professo disputarem; an in se ipsis, vel in aliquo medio cognoscerentur, & ita & si insinuaerim in se ipsis, & non in decreto cognosci, huius rationem non expendi, scio tamen nonnullum hoc desiderasse ideo placet, quod in hac re tenendum sit, tradere, ut vndique quaestio ista perfecta & absoluta censetur.

21 Futura haec in decreto efficaci Dei illa praedeterminanti cognosci, & independentem, seu antecedenter ad hoc nullam veritatem habere, neque in se ipsis posse cognosci defendunt Thomistae, Bañez q. 14. art. 13. dub. 3. Ledefma de scientia futurorum dub. 3. Alvarez lib. 2. de auxiliis disp. 10. eandem sententiam defendunt Scotus in 1. dist. 34. q. unica. §. visio de contingentia. Richardus dist. 38. q. 5. Alensis q. 24. num. 7.

22 Communis D. P. Societatis Iesu sententia negat futura contingentia cognosci in decreto, affirmatque in se ipsis cognosci. Ita tenent Bellarm. lib. 2. de amissione gratiae cap. 24. & 26. Molina in concordia ad art. 3. q. 14. Suarez lib. 1. de absoluta scientia futurorum contingentium cap. 6. & lib. 2. de concursu Dei per quinque cap. Fonseca 6. Metaph. cap. 2. q. 4. sect. 6. Lessius, de efficacia gratiae cap. 3. & alij.

23 Statui Controv. 10. Physic. Punct. 4. Deum concurrere cum voluntate ad actus liberos per decretum quoddam indifferens, ut coniungatur cum operatione voluntatis, & cum illius carentia, ibidemque statui non posse concurrere per decretum intrinsicè efficacem, & connexum cum operatione voluntatis salua illius libertate. Hoc ipsum probatur eisdem argumentis, quibus ostendi physicam praedeterminationem non posse componi cum libertate, omnia eorum argumenta, quae contra physicam praedeterminationem in hac parte procedunt eodem prorsus modo contra hoc decretum militant. Adde effugium, quod quaeri solet ex eo quod physica praedeterminatio non pertineat ad actum primum, sed sit illius complementum, seu quid medium, inter actum primum, & actum secundum respectu huius decreti tentari non posse.

4 Sunt nonnulli, qui disparitatem reddant inter physicam praedeterminationem, & hoc decretum, ex eo, quod decretum sit quid extrinsecum, & ita non potest immutari modum operandi intrinsicè voluntati. Deinde quia per hoc decretum vult Deus actum voluntatis liberè fieri, & ita non potest inducere illius necessitatem, hoc enim

esset inducere oppositum illi, quod decreto intenditur, & ipsum decretum frustrari.

25 Vtrumque levis momenti est, & neutrum disparitatem aliquam ad rem conducentem importat. Dum enim decretum intrinsicè efficacem est per se ipsum, aut per media intrinsicè efficacia operationis exequutium, & ponitur antecedenter ad exercitium voluntatis quantumvis extrinsecum sit, eadem prorsus argumenta ex illo desumuntur ac ex physica praedeterminatione, cum illo enim neque in sensu diuiso, neque in sensu composito potest voluntas carentiam operationis componere: non in sensu composito, quia tale decretum ut pote intrinsicè efficacem, & connexum cum operatione impossibile est cum illius carentia, non in sensu diuiso, quia voluntas non potest impedire, seu à se diuidere hoc decretum. Scio, Patrem Suarium frequenter dixisse decretum praedeterminatum actus liberi non posse ledere libertatem, quia est extrinsecum voluntati, & ita non immutat modum operandi eiusdem voluntatis. Verum decretum extrinsecum voluntatis appellat decretum praeventivum, quod solum influit remote in voluntatis operationes per media extrinsecè efficacia, & haec tantum producit non nisi mediis cum operatione voluntatis coniungitur, & hoc decretum tantum vocat extrinsecum voluntatis, & de eo dicit non immutari modum operandi, non vero decretum immediatè exequutium, aut ex sua efficacia connexum cum voluntatis operatione. Hanc esse Patris Suarii mentem illum legenti aperte constat.

26 Istud autem, quod dicitur, decretum illud non ledere libertatem, quia potius illam praedefinit, & actum liberum debet inferre ne irritum sit, est probandum supponere, & terminis implicare. Dicimus enim tale decretum repugnare quia ex una parte, ut adimpleretur actum liberum deberet inducere, ut probat obiectio, & ex alia parte esset libertatis destructivum, & ita ex illo duplex contradictorium sequeretur, & Deum habere tale decretum perinde esset ac dicere, volo dari actum voluntatis nulla potentia impedibilem, seu quem voluntas non posset non elicere, & quem voluntas posset elicere, & non elicere, quod est formalissimè velle duplex contradictorium. His praemissis.

27 Sit prima conclusio; futura libera cognosci non possunt in decreto aliquo efficaci aliorum executivum, neque ab eo in aliquo genere causae veritatem habent. Ratio est, quia tale decretum respectu illorum dari implicat, ut pote libertatis destructivum, ut modo dicebam. Nec nego, quod si tale decretum daretur optimum esse medium ad illa cognoscenda, esset enim connexum cum illis, & ita optimè in illo cognosceretur.

28 Sit secunda conclusio; futura libera in se ipsis immediatè à Deo cognoscuntur, & per se ipsa independenter ab omni alio medio, seu determinatiuo terminant cognitionem divinam. Ratio est, quia eo praevisè, quod hodie Petrus peccet, fuit verum dicere Petrus peccabit, & sic in tota aternitate praecedenti, in quocumque enim instanti aternitatis dictum fuisset Petrus peccabit, reperimus modo verè dictum fuisse, eo praevisè, quod Petrus nunc peccet. Etenim per se notum verum dixisse, qui ab aeterno seu in quacumque mensura antecedenti dixit futurum esse hodie, quod hodie est, quia iste dixisset rem esse futuram, quae in re erat futura, quod enim in hac mensura est praesens in omnibus antecedentibus in ordine ad hanc futurum dicitur. Quod si ab aeterno fuit verum dicere Petrus peccabit eo praevisè, quod peccet, ab aeterno Deus habuit hanc cognitionem Petrus peccabit eo praevisè, quod hodie peccet, quia cum Deus sit determinatus ad habendam omnem cognitionem veram: est optima consequentia. Si Deus ab aeterno habuisset hanc cognitionem talis cognitio vera esset: ergo illam ab aeterno habuit. De hoc latius in tractatu de scientia Dei, & non nihil amplius dicam.

29 Tertia conclusio futura libera cognosci non possunt in voluntate proximè potenti ad actum liberum, neque in omnibus aliis comprincipiis cum voluntate concurrentibus, in quibus est decretum, quod habet Deus concurrenti cum voluntate per modum causae primae. Ratio est, quia voluntas sic in actu primo constituta, & decretum concurrenti, & quacumque alia comprincipia in actum liberum

liberum influxum sunt indifferentia, ad actum, & ad illius carentiam, & æque cum hac, ac cum illo componi poterunt: ergo ex illis non magis inferitur actus, quam carentia actus: ergo non sunt media apta ad cognoscendum actum. Principia omnia ad actum liberum præsupposita indifferentia esse, ut cum illo, aut illius carentia coniungantur, constat ex definitione potentie libere tradita Contr. 12. de Anima Punct. 4. & ex dictis Punct. præcedenti contra physicam prædeterminationem. Principia indifferentia ad actum, & carentiam illius non esse media apta ad actum cognoscendum admittunt communiter fere omnes Theologi, etsi Molina voluerit in illis per super comprehensionem posse à Deo effectum cognosci, de quo hic, quia nimis Theologicum disputandum non est. Nec Thomista dicunt in voluntate principii tantum indifferentibus præuenta posse actum liberum agnoscere, sed solum asserunt in voluntate physica præmotione instructa posse cognosci actum liberum voluntatis, quod nos non negaremus, si in principii actus liberi physica prædeterminatio posset annumerari, conclusionem tantum negamus, quia censemus repugnare physicam prædeterminationem intrinsicè, & essentialiter cum actu connexam principium esse actus liberi, potius ipsius carentia essentialiter est prærequisita, ut voluntas possit libere operari.

30 Quarta conclusio; si admittatur decretum efficax intentium actus liberi, quod in hunc solum influit remotè per media extrinsecè efficacia, quale illud admittunt Auctores citati, & plures alii, quibus consensu in tractat. de Auxiliis, in hoc rectè potest cognosci actus liber. Ratio est quia & si decretum hoc tantum influat in actum remotè, & per media indifferentia, & præcisè ex vi suæ actualitatis non coniungatur cum actu libero, tale est, ut de potentia absoluta implicet componi cum carentia actus: ergo licet non per immediatam, sed per mediatas consequentias, ut explicio ubi de hoc decreto disputo, tamen inferat actum, quod sufficiens est, ut in illo actus liber, cum quo mediare connectitur possit cognosci. Tradit hanc conclusionem Suarez lib. 1. de absoluta scientia futurorum c. 6.

31 Contra secundam conclusionem est vulgare argumentum: futura libera nullum habere esse determinatum, sed esse indifferentia, ut sint, vel non sint, ac proinde non esse determinatè cognoscibilia, seu nullum esse determinatum illorum cognoscibile esse. Si Auctores, qui sic arguunt consequentiam servarent, etiam suppositis decretis illis, & quibuscumque prædeterminationibus idem argumentum posset in illos retorqueri, quia illis omnibus principii præsuppositis, quæcumque illa sint, voluntas manet libera antecedenterque potens operari, & non operari: ergo ex illa quibuscumque principii instructa non potest certo inferri operatio cum operationis carentia possit procedere, seu cum possit operatio non procedere: Dixi fore, ut posset retorqueri argumentum in eos, qui eo utuntur, si consequentiam servarent, cum vero eam minimè observant, sed velint componere libertatem voluntatis, quæ essentialiter indifferentiam includit cum determinatione orta ex principio, quæ cum libertate opponitur, locus dandus non est, ut argumentum in illos retorqueri sit necesse, sed virgendi sunt ex eo, quod contradictoria sustineant dum principium intrinsicè, & essentialiter connexum cum actu cum illius libertate velint componere.

32 Respondeo igitur: futura libera nullam habere determinationem in causa, quia hæc est indifferens, ut cum illis aut eorum carentia coniungatur, habere tamen determinationem in se ipsis, quia etsi potuerunt esse & non esse de facto erunt, & quia meus actus liber erit, ab æterno Deus habet cognitionem, quæ dicit, *actus erit*, quia ex eo præcisè quod erit vera est cognitio, quæ dicit *actus erit*, & cum Deus sit determinatus ad habendam omnem cognitionem, quem si habeat erit vera, eo præcisè, quod actus erit determinatus, est ad habendam cognitionem, quæ dicit actus erit absque eo, quod inferuiat aliud medium, seu determinatum huius cognitionis.

33 Obiiciens actus, qui crastina die est futurus, hodie, & in tota æternitate non est, neque aliquid illius datur: ergo actus nullam habet cognoscibilitatem. Respondeo antecedens esse verum, illud tamen non obstat, ut actum possit terminare cognitionem divinam, nam hæc valet terminari, non solum ad id, quod est, sed ad id, quod erit. Poterit igitur concedi antecedens, & distingui consequens, ut magis euisceretur, & clarius nostra doctrina ap-

pareat nullam habere entitatem actualem, quæ fundet cognoscibilitatem concedo consequentiam, nullam habere entitatem, ad quam modo possit actu terminari divina cognitio, à qua id, quod erit actu cognoscibile denominatur nego consequentiam. Itaque in hoc concreto futurum cognoscibile in eo subiectum non est, sed erit, forma autem, à qua cognoscibile denominatur nempe cognitio divina potens terminari non solum ad id quod est, sed ad id, quod erit denominat id actu non est, sed erit actu cognoscibile, & ita quod actu non habet esse, sed habebit actu dicitur cognoscibile, & habere cognoscibilitatem actualem.

Obiicies; hæc propositio, Petrus peccabit cras habet veritatem formalem actualem, sed hæc veritas non est adequate identitica cum propositione: ergo præter hanc debet dari aliquid aliud complens veritatem, & denominans propositionem veram. Plures sunt, qui veritatem formalem propositionis, cum ipsa propositione adequate identitificatam esse asserunt asserentes propositionem esse intrinsicè veram, quod potiori iure de cognitionibus divinis, & internis iudiciis Dei dici posset. Verum tamen plures propositiones intrinsicè veræ dicantur, quia illis falsitas repugnat, & essentialiter cum obiecto coniungatur omnium veritatem formalem compositam cæleste ex propositione, & ex obiecto, quod Controv. 7. de Anima, Punct. 1. §. 3. & 4. Affirmo igitur, Propositionem hanc Petrus peccabit constitui actu formaliter veram per se ipsam, & per peccatum, quod non est, sed erit, & ex utroque componi, eo enim, quod Petrus cras peccabit, & quis dicit Petrus peccabit, dicit actu, quod erit, & dicit verum. Inane nonnulli non potest dari totum actu existentis, cuius partes omnes actu existentes non sint, nec pars actu non existens potest actu totum componere, nec forma, quæ actu non est actu denominationem tribuere.

Argumentum illud, quod hucusque contemplare omnes, plurimum valuit apud iuniores quosdam, apud quos tanti momenti est, ut eo convicti dicantur, quare aliquid actu existens, quod simul cum propositione veritatem formalem actualem componat, nunquam mihi persuasit homines aliquo acuto, & claro ingenio præditos in eo vim aliquam agnovisse, sed illam simulasse ut occasionem inveniunt ad communem sententiam discedendi, & latum inveniendi campum, per quem possint longissimis discursibus, & peregrinis meditationibus diuagari, quibus nunquam conquiescere poterunt, nam principii alienæ scholæ non consentientes, nec propriæ inhærentes, nihil firmum nunquam habebunt ubi pedem figant, novamque semper impugnationum materiam aliis subministrant, quibus longissimos tractatus paucis quibusdam inutilibus questionibus replent, & audientium, ac legentium capita fatigant.

Respondeo igitur, quod æque verum, ac vulgare & apud omnes in totis moralibus, & in extrinsecis denominationibus non requirit coexistentiam actualem omnium partium, nec existentiam actualem formæ denominationis, sic ego modo dicor Adamo posteriori ab existentia Antichristi, qui præcessit, & posteriori Antichristo ab existentia Antichristi quæ non est, sed erit, & ego dicor, & sum modo religiosus ab actu vouendi ex parte mei, & actu acceptandi ex parte religionis, qui iam præcesserunt, & sic in denominationibus coniugati servi, & Domini, alii que innumeris, de quibus nullus hucusque dubitavit, præteritiores quosdam nimis subtiles, quibus modo placet id negare, novumque sibi onus imponere designandi formas actu physice existentes harum omnium denominationum, quod inextricabilibus, eisdemque solum notis discursibus præstare intendunt, quod nunquam assequi valebunt.

PUNCTUM VI.

De veritate futuri liberi conditionati.

§. I.

Premittuntur nonnulla.

Futurum conditionatè dicitur illud quod casus, quo talis conditio ponatur, erit, siue talis conditio ponenda sit vel